Lietas arhīva Nr. KA05-0209-17/10
ECLI:LV:VAT:2017:1031.11280014517.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2017.gada 31.oktobrī

Vidzemes apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese G.Krieviņa,
tiesnese G.G.Kukaine
un tiesnesis M.Lapiņš
apelācijas kārtībā rakstveida procesā iztiesāja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ iesniegto apelācijas sūdzību par Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.augusta spriedumu un

konstatēja

Ar Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.augusta spriedumu /pers. A/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem; atzīts par vainīgu Krimināllikuma 312.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz diviem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu piespriestie sodi daļēji saskaitīti, pēc noziedzīgo nodarījumu kopības /pers. A/ noteikts sods brīvības atņemšana uz septiņiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta otro daļu, šim sodam pieskaitīts neizciestais sods pēc Limbažu rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra sprieduma - piespiedu darbs 92 stundas, kas izpildāms patstāvīgi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu šim sodam daļēji pievienots pēc Limbažu rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra sprieduma neizciestais papildsods, un pēc spriedumu kopības /pers. A/ noteikts galīgais sods - brīvības atņemšana uz septiņiem mēnešiem, piespiedu darbs uz 92 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem.

Ar Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.augusta spriedumu /pers. A/ notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas par to, ka viņš vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļu vadīšanas tiesības ar tiesas spriedumu atņemtas), būdams alkoholisko dzērienu ietekmē.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas spriedumā norādītos apstākļos:

2017.gada 17.aprīlī ap plkst.11.11 /pers. A/ Limbažos pa Mūru ielu, virzienā no Parka ielas uz Cēsu ielu vadīja automašīnu "Audi 80" ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kas ar Limbažu rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra spriedumu atņemtas uz diviem gadiem, būdams alkohola ietekmē ar minimālo alkohola koncentrāciju izelpojamā gaisā 2,162 promilēm, kas pielīdzināmas alkohola koncentrācijai asinīs.

Vēl ar šo spriedumu /pers. A/ notiesāts pēc Krimināllikuma 312.panta par to, ka viņš izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas spriedumā norādītos apstākļos:

Zinot, ka ar Limbažu rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra spriedumu viņš notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas ar piespiedu darbu uz simt stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem, /pers. A/ izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas un 2017.gada 17.aprīlī ap plkst.11.11 /pers. A/ Limbažos pa Mūru ielu, virzienā no Parka ielas uz Cēsu ielu vadīja automašīnu "Audi 80" ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/.

Pirmās instances tiesas sēdē /pers. A/ atzina savu vainu viņam pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta izvirzītajās apsūdzībās, neapstrīdēja noziedzīgo nodarījumu faktiskos apstākļus un juridisko kvalifikāciju, kā arī piekrita pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai. Limbažu rajona tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes neradās šaubas par apsūdzētā /pers. A/ vainīgumu, tāpēc saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu lieta pirmās instances tiesā izskatīta, neizdarot pierādījumu pārbaudi.

Par Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.augusta spriedumu iesniegtajā apelācijas sūdzībā apsūdzētais /pers. A/ pārsūdzējis spriedumu daļā par piespriesto brīvības atņemšanas sodu tā barguma dēļ. Apsūdzētais paudis uzskatu, ka Limbažu rajona tiesa viņam noteikusi nekorektu sodu un pieļāvusi kļūdu dokumentu sagatavošanā, pilnajā spriedumā norādot citu sekretāri - tiesas sēdē esot piedalījusies sekretāre V.Jansone, taču spriedumā norādīta L.Brunēvica. Apsūdzētais lūdzis apelācijas instances tiesai izskatīt lietu no jauna un sodīt viņu korekti. Tāpat apsūdzētais lūdzis ņemt vērā, ka viņš šobrīd dzīvo kopā ar draudzeni un audzina trīs bērnus. Brīvības atņemšanas gadījumā viņš zaudēšot ģimeni, kuru ļoti mīlot. Savu vainu atzīstot un izdarīto ļoti nožēlojot.

Prokurori un apsūdzētais desmit dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas par lietas pieņemšanu iztiesāšanai rakstveida procesā nav pieteikuši noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim un nav iebilduši pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā.

Ņemot vērā, ka apsūdzētā /pers. A/ apelācijas sūdzībā izteikts lūgums tikai par piespriestā soda mīkstināšanu, lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes un piespriestais sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kas ilgāka par pieciem gadiem, tad Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 3.punkta un 561.[1]panta pirmās daļas nosacījumiem nolēmumu šajā lietā ir iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem.

Apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, Vidzemes apgabaltiesa atzīst par nepieciešamu atcelt Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.augusta spriedumu daļā par /pers. A/ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantuun 52.panta otro daļu, pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā iesniegto apelācijas sūdzību soda mīkstināšanas nolūkā, Vidzemes apgabaltiesai nerodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto /pers. A/ vainīgumu, tāpēc nav pamata lietas iztiesāšanas robežu paplašināšanai apelācijas instances tiesā. Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka /pers. A/ ir izdarījis pirmās instances tiesas spriedumā aprakstītās darbības, kuras Limbažu rajona tiesa pareizi

kvalificējusi kā Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.pantā paredzētos noziedzīgos nodarījumus.

Izvērtējusi pirmās instances tiesas apsūdzētajam /pers. A/ par katru noziedzīgo nodarījumu noteikto sodu, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka ir ievēroti un pēc būtības pareizi piemēroti Krimināllikuma 46.pantā paredzētie soda noteikšanas vispārīgie principi, un ar konkrētajiem sodiem ir panākts Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteiktais soda mērķis. Limbažu rajona tiesas apsūdzētajam /pers. A/ par noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas piespriestais pamatsods brīvības atņemšanas veidā uz sešiem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 312.panta piespriestais sods īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā uz diviem mēnešiem, kā arī par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu noteiktais papildsods transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas veidā uz trim gadiem atbilst viņa katra izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam, kā arī paša apsūdzētā personībai un viņa atbildību ietekmējošajiem apstākļiem.

/pers. A/ tīši izdarītie Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.pantā paredzētie noziedzīgie nodarījumi saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu klasificējami kā mazāk smagi noziegumi.

Nosakot soda veidu apsūdzētajam, pirmās instances tiesa ņēmusi vērā /pers. A/ izdarīto noziedzīgo nodarījumu tīšo raksturu un apsūdzētā personību negatīvi raksturojošās ziņas par to, ka viņš iepriekš ir četras reizes tiesāts. Vidzemes apgabaltiesa konstatē, ka nav dzēstas pēdējās trīs sodāmības, kad /pers. A/ notiesāts:

1) Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā 2006.gada 13.aprīlī pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas, 176.panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, nosacīti ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem. Nolēmums stājies spēkā 2006.gada 25.aprīlī;

2) Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā 2006.gada 16.augustā pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas, piemērojot Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem vienu mēnesi, ar policijas kontroli uz vienu gadu un mantas konfiskāciju. Nolēmums stājies spēkā 2007.gada 30.janvārī. Ar Valmieras rajona tiesas 2013.gada 20.jūnija lēmumu /pers. A/ atbrīvots no Valmieras cietuma pirms termiņa, neizciestais sods - viens gads desmit mēneši divdesmit astoņas dienas;

3) Limbažu rajona tiesā 2016.gada 4.oktobrī pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas ar piespiedu darbu uz simt stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem. Nolēmums stājies spēkā 2016.gada 15.oktobrī. /pers. A/ nav uzsācis piespiedu darba izpildi, neizciestais pamatsods ir 92 piespiedu darba stundas (33.-35. un 46.lapa).

Pirmās instances tiesa pareizi konstatējusi, ka jaunos noziedzīgos nodarījumus apsūdzētais izdarīja nedzēstas sodāmības laikā. Limbažu rajona tiesa pie soda veida noteikšanas vēl ņēmusi vērā to, ka /pers. A/ ir administratīvi sodīts sešas reizes, nav samaksājis piecus viņam uzliktos administratīvos naudas sodus, pēdējā gada laikā pie administratīvās atbildības saukts četras reizes (36.lapa). Pēc paša teiktā viņš algotu darbu nestrādā, ir precējies (31.lapa), apgādībā divi bērni (32.lapa), kurus viņš neuztur.

Novērtējusi visas augstāk norādītās ziņas, Vidzemes apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas atzinumam, ka /pers. A/ gan pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas, gan pēc Krimināllikuma 312.panta nosakāms pamatsods brīvības atņemšanas veidā, nevis piespiedu darba vai naudas soda veidā. Šāds atzinums atbilst Krimināllikuma 46.panta ceturtajā daļā noteiktajam par neiespējamību sasniegt soda mērķi bez smagākā soda veida piemērošanas. Pirmās instances tiesa pamatoti /pers. A/ piemērojusi Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcijā paredzēto obligāto papildsodu - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana, jo šāds soda veids ir adekvāts izdarītajam mazāk smagajam noziegumam un atbilstošs apsūdzētā personībai. Ievērojot to, ka /pers. A/ jau iepriekš bija izdarījis tīšu noziedzīgu nodarījumu pret satiksmes drošību, turklāt jaunu tīšu mazāk smagu noziegumu pret satiksmes drošību viņš izdarīja laikā, kad vēl nav izcietis pēc iepriekšējā sprieduma noteikto pamatsodu - piespiedu darbs, un papildsodu, atkārtoti radot draudus satiksmes drošībai, kas liecina par to, ka iepriekš piemērotais sods piespiedu darba veidā nav sasniedzis soda mērķi, Vidzemes apgabaltiesa secina, ka /pers. A/ izolēšana no sabiedrības uz soda izciešanas laiku ir vienīgais veids, kā sasniegt ne vien soda represīvo, bet arī preventīvos mērķus, kas, samērojot šo /pers. A/ tiesību ierobežojumu ar sabiedrības drošības interesēm, ir attaisnojama. Vidzemes apgabaltiesa nesaskata pamatu piespriestā soda veida grozīšanai uz vieglāku, kas nebūtu saistīts ar brīvības atņemšanu. Pie kam no jaunu noziegumu izdarīšanas /pers. A/ neatteurēja fakts, ka viņam ir draudzene, ar kuru kopā viņš audzina trīs bērnus, kā to savā apelācijas sūdzībā norādījis apsūdzētais.

Izvērtējusi /pers. A/ par katru noziedzīgo nodarījumu noteiktā pamatsoda mēru (pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas - brīvības atņemšana uz sešiem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 312.panta - īslaicīga brīvības atņemšana uz diviem mēnešiem), Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi novērtējusi apsūdzētā atbildību ietekmējošos apstākļus.

/pers. A/ pirmās instances tiesā pausto savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu Limbažu rajona tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu pamatoti atzinusi par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli attiecībā uz abiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Vidzemes apgabaltiesa nekādus citus apsūdzētā atbildību mīkstinošus apstākļus nekonstatēja.

Tā kā abu noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas laikā 2017.gada 17.aprīlī /pers. A/ nebija dzēstas sodāmības pēc iepriekšējiem trim spriedumiem, tad pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu pamatoti atzinusi par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli, ka no jauna izdarītie noziedzīgie nodarījumi veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu. Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu pamatoti par /pers. A/ atbildību pastiprinošu apstākli atzīts tas, ka Krimināllikuma 312.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē.

Ņemot vērā, ka /pers. A/ pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas, konstatējot vienu atbildību pastiprinošu apstākli, noteikts brīvības atņemšanas sods uz sešiem mēnešiem un pēc Krimināllikuma 312.panta par divos atbildību pastiprinošos apstākļos izdarītu mazāk smagu noziegumu noteikts īslaicīgas brīvības atņemšanas sods uz diviem mēnešiem, tad šādu soda mēru nav nekāda pamata uzskatīt par netaisni bargu sodu. Likumdevējs Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta sankcijās kā maksimālo pamatsoda mēru paredzējis brīvības atņemšanu uz vienu gadu. Turklāt ņemama vērā tiesu praksē izteiktā atziņa, ka pēc Krimināllikuma jēgas atbildību pastiprinoša apstākļa esamība jau pati par sevi nedod iespēju tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu *(Augstākās tiesas Senāta 2006.gada 8.februāra lēmums lietā Nr.SKK-74/2006).* Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka Limbažu rajona tiesa /pers. A/ par katru noziedzīgo nodarījumu ir noteikusi taisnīgu pamatsodu, kura mīkstināšana nav iespējama.

Vidzemes apgabaltiesa atzīst par pareizu pirmās instances tiesas rīcību, /pers. A/ nosakot sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības. Tā kā Limbažu rajona tiesa izmantojusi Krimināllikuma 50.panta pirmajā daļā paredzēto apsūdzētajam labvēlīgo sodu daļējas saskaitīšanas principu, tad /pers. A/ pēc noziedzīgo nodarījumu kopības par diviem mazāk smagiem noziegumiem noteikto pamatsodu brīvības atņemšanas veidā uz septiņiem mēnešiem nav pamata uzskatīt par netaisnu vai nepelnīti bargu sodu.

Tā kā jaunus noziedzīgus nodarījumus 2017.gada 17.aprīlī /pers. A/ izdarīja pēc Limbažu rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra sprieduma spēkā stāšanās, bet pirms pilnīgas soda izciešanas, tad viņam bija jānosaka galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu. Atbilstoši Krimināllikuma 51.panta pirmajai daļai pēc jauno noziedzīgo nodarījumu kopības noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji jāpievieno sods, kas nav izciests pēc iepriekšējā - Limbažu rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra - sprieduma. Savukārt Krimināllikuma 51.panta otrā daļa noteic, ka galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jauniem izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma.

No pirmās instances tiesas sprieduma rezolutīvās daļas piektās rindkopas izriet, ka Limbažu rajona tiesa, nosakot /pers. A/ galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem, par jauniem izdarītiem noziegumiem piespriestajam sodam (7 mēneši brīvības atņemšana, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas

tiesības uz 3 gadiem) daļēji pievienojusi tikai neizciesto papildsodu pēc iepriekšējā sprieduma.

Pēc Limbažu rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra sprieduma neizciestais pamatsods – 92 piespiedu darba stundas - galīgajam sodam pievienots, pamatojoties uz Krimināllikuma 52.panta otro daļu, kura nereglamentē sodu noteikšanu pēc vairākiem spriedumiem. Līdz ar to Vidzemes apgabaltiesa secina, ka pirmās instances tiesa /pers. A/ galīgo sodu noteikusi, pārkāpjot Krimināllikuma 51.panta pirmās un otrās daļas nosacījumus. Pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā nevar atzīt par tiesisku Kriminālprocesa likuma 511.,512.panta izpratnē.

Minētos likuma pārkāpumus, ko pirmās instances tiesa pieļāvusi, nosakot apsūdzētajam /pers. A/ galīgo sodu, bija jāpamana prokuroram, kurš uzturēja apsūdzību Limbažu rajona tiesā. Par prettiesisku tiesas spriedumu prokuroram ir pienākums iesniegt apelācijas protestu, lai augstākas instances tiesa varētu novērst pirmās instances tiesas pieļautos likuma pārkāpumus.

Par Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.augusta spriedumu apelācijas protests nav iesniegts, līdz ar to Vidzemes apgabaltiesa saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu nevar noteikt apsūdzētajam /pers. A/ galīgo sodu, nepasliktinot viņa stāvokli. Tāpēc šī kriminālprocesa ietvaros /pers. A/ galīgais sods nav nosakāms.

Vidzemes apgabaltiesa norāda, ka par pamatu soda mīkstināšanai nevar kalpot /pers. A/ apelācijas sūdzībā norādītais fakts, ka Limbažu rajona tiesa pieļāvusi kļūdu sprieduma teksta sagatavošanā, sprieduma ievaddaļā norādot citu tiesas sēdes sekretāres uzvārdu. Apelācijas instances tiesa atzīst, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 524.pantu sprieduma ievaddaļā nav jānorāda tiesas sēdes sekretāre. No lietā esošā tiesas sēdes protokola (56.lapa) un pirmās instances tiesas sprieduma (61.lapa) redzams, ka tiesas sēdes sekretāre bijusi L.Brunēvica. No saīsinātā sprieduma (57.lapa) redzams, ka tajā norādīta tiesas sēdes sekretāre V.Jansone, kas visticamāk ir pārrakstīšanās kļūda. Tā kā tiesas sprieduma ievaddaļā nav jānorāda tiesas sēdes sekretāre, tad šāda pieļautā kļūda neietekmē pirmās instances tiesas sprieduma tiesiskumu.

Pamatojoties uz teikto un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.,564. un 565.pantu, Vidzemes apgabaltiesa

nosprieda

Atcelt Limbažu rajona tiesas 2017.gada 3.augusta spriedumu daļā par /pers. A/ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu un 52.panta otro daļu.

Nenoteikt /pers. A/ sodu pēc vairākiem spriedumiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā norādīto iemeslu dēļ, 10 dienu laikā pēc nolēmuma pieejamības dienas iesniedzot kasācijas sūdzību (kasācijas protestu) Vidzemes apgabaltiesā.

Apelācijas instances tiesas nolēmums pieejams 2017.gada 1.novembrī.

Tiesnese G.Krieviņa

Tiesnese G.G.Kukaine

Tiesnesis M.Lapiņš